

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta/diplomantky:	Alena Fikejzová
Téma práce:	Rozhodnutí zdravotní pojišťovny a jeho soudní přezkum
Rozsah práce:	142 778 znaků včetně mezer (dle prohlášení)
Datum odevzdání práce:	19. 12. 2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantkou zvolené téma lze považovat za vysoce aktuální a vhodně zvolné. Diplomantka zpracovala toto téma komplexně a přehledně a vhodně identifikovala problematické a judikatorně do jisté míry nejednoznačně vykládané otázky v dané oblasti. Lze ocenit rovněž snahu přednést vlastní pohled na možné legislativní úpravy z pohledu de lege ferenda.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma s ohledem na jeho charakter lze hodnotit jako středně náročné, když se jedná o poměrně uzavřenou a kompaktní oblast práva, která vyžaduje nejen hlubší znalost hmotného a procesního práva správního, ale rovněž podrobnější znalost práva v oblasti veřejného pojištění. Diplomantka v předložené práci prokázala velmi dobrou znalost nejen obecných principů a institutů správního práva, které dokázala vhodně identifikovat a aplikovat, ale rovněž ucelenou znalost na úseku legislativy a judikatorní praxe a jejího vývoje v dané oblasti. Z hlediska metodologie diplomantka využila metody, jejichž použití sama v úvodu své práce identifikovala – tedy metodu deskripce, analýzy, syntézy a analogie. S ohledem na obsah práce a v ní zvolené cíle lze konstatovat, že se jedná o vhodně zvolenou metodologii, která vedla k naplnění vytyčených cílů. Z celkového obsahu práce je zřejmé, že vstupních zdrojů, které musela diplomantka zpracovat, bylo hojné množství, o čemž svědčí i nadstandardně obsáhlý poznámkový aparát (329 poznámek pod čarou).

3. Formální a systematické členění práce

Z formálního hlediska předložená práce sestává z úvodní strany, prohlášení, obsahu, úvodu, šesti kapitol, seznamu zkratk a seznamu použitých zdrojů. Na konci diplomové práce je uveden abstrakt a klíčová slova obojí v českém i anglickém jazyce. Klíčová slova odpovídají obsahu práce, jsou tedy vhodně zvolena.

4. Vyjádření k práci

V **první kapitole** se diplomantka věnuje vymezení právního postavení zdravotní pojišťovny v intencích českého právního řádu. Diplomantka se zabývá postavením zdravotní pojišťovny jakožto subjektu veřejné správy, přičemž správně rozlišuje dualitu právních vztahů, do kterých pojišťovny při své činnosti vstupují. Na základě této premisy následně popisuje soukromoprávní a veřejnoprávní prostředky, jimiž pojišťovna veřejnou správu vykonává. Deskripce do značné míry vycházející čistě z legislativní úpravy dané oblasti je doplněna vhodnými odkazy na soudní praxi. V závěru kapitoly se diplomantka ztotožňuje s převažujícím odborným názorem, a sic, že svou povahou se zdravotní pojišťovny nejvíce blíží veřejnému podniku, byť s výhradou, že vykazují rovněž znaky veřejnoprávních ústavů a veřejnoprávních korporací. Diplomantka vymezuje právní povahu zdravotní pojišťovny vhodně a logicky hned v úvodu své práce, neboť správné vymezení právního postavení pojišťovny je nezbytný předpoklad pro úvahy o povaze rozhodnutí tohoto subjektu a jejich přezkoumatelnosti ve správním soudnictví, které diplomantka činí v navazujících kapitolách.

V **druhé, třetí a čtvrté kapitole** je již obsaženo „jádro“ diplomové práce, tj. vymezení právní povahy rozhodovací činnosti zdravotních pojišťoven. Diplomantka přehledně tuto část problematiky rozdělila do tří samostatných kapitol.

V **druhé kapitole** se diplomantka nejprve věnuje rozhodnutí pojišťovny ve smyslu soudního řádu správního, což je nezbytné pro následné úvahy o jeho přezkoumatelnosti ve správním soudnictví. Je zde vymezena premisa přezkoumatelnosti rozhodnutí postupem podle § 65 a násl. soudního řádu správního, tedy že se jedná o správní rozhodnutí ve formálně materiálním pojetí. V návaznosti na tuto skutečnost se následně diplomantka věnuje zvlášť formální a zvlášť materiální stránce rozhodnutí zdravotní pojišťovny.

V **třetí kapitole** je rozebrána formální stránka rozhodnutí zdravotní pojišťovny. Diplomantka popisuje jednotlivé druhy rozhodnutí pojišťoven ve smyslu zákona o veřejném zdravotním pojištění a zde vymezené rozhodovací pravomoci pojišťoven. V samostatných podkapitolách diplomantka popisuje jednotlivé typy rozhodnutí vydávaných zdravotní pojišťovnou, a to výslovně pojmenovaných – platební výměr, výkaz nedoplatků, souhlas s poskytnutím zdravotních služeb jako hrazených postupem dle § 19 zákona o veřejném zdravotním pojištění, a ostatních, výslovně nepojmenovaných rozhodnutí, která diplomantka souhrnně označuje jako „správní rozhodnutí“ (ačkoli o „správní rozhodnutí“ se jedná i v případě předchozích pojmenovaných aktů rozhodovací činnosti zdravotní pojišťovny).

Ve **čtvrté kapitole** diplomantka analyzuje materiální stránku rozhodnutí vydávaných zdravotními pojišťovnami. Tato kapitola je rozdělena na tři části – rozhodování o poskytování zdravotních služeb jako hrazených, rozhodování o náhradě nákladů na zdravotní služby v zahraničí a rozhodování o pojistném, pokutách a penále. Zajímavá je především část týkající se rozhodování o zdravotních službách jako hrazených, v níž se diplomantka věnuje rovněž rozhodování o mimořádné úhradě pojištěním jinak nehrazených zdravotních služeb dle § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Zde diplomantka akcentuje judikaturní praxi týkající se stran posouzení ne/naplnění materiální stránky tohoto typu rozhodnutí, kdy se vymezuje proti rozhodnutí třetího senátu Nejvyššího správního soudu, který rozhodnutí o mimořádné úhradě shledal spíše jako diskreční oprávnění pojišťovny a tento postup označil za faktický úkon pojišťovny, nikoli za rozhodnutí v materiálním pojetí. Dále diplomantka přehledně mapuje navazující judikaturní vývoj posouzení otázky, zda se v případě rozhodnutí o mimořádné úhradě jedná o rozhodnutí přezkoumatelné postupem podle § 65 a násl. soudního řádu správního. Nutno podotknout, že tato podkapitola zahrnuje ucelený a přehledný popis soudní praxe na tomto úseku, přičemž se diplomantka nebojí kriticky hodnotit závěry senátů Nejvyššího správního soudu a uvádí které konkrétní závěry považuje za nevhodné či jinak nepřiléhavé, tj. podrobuje uvedené rozsudky kritické úvaze s vlastním hodnocením.

V **páté kapitole** se diplomantka věnuje kompetenční výluce obsažené v § 70 písm. d) soudního řádu správního, dle kterého jsou ze soudního přezkoumávání vyloučeny úkony správního orgánu, jejichž vydání závisí výlučně na posouzení zdravotního stavu osob nebo technického stavu věcí, pokud sama o sobě neznamenaají právní překážku výkonu povolání, zaměstnání nebo podnikatelské, popřípadě jiné hospodářské činnosti, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.

Zde je velká část opět zaměřena na postup pojišťovny podle § 16 zákona o veřejném pojištění, neboť rozhodnutí o poskytnutí mimořádné úhrady z převážné části závisí právě na posouzení zdravotního stavu. Diplomantka opět mapuje odpovídající judikaturu, v tomto případě ovlivněnou rovněž rozhodovací praxí Ústavního soudu. V závěru kapitoly

diplomantka konstatuje, že dle jejího názoru má pojištěnec zcela nesporně veřejné subjektivní právo na úhradu zdravotních služeb jinak ze zdravotního pojištění nehrazených ve smyslu § 16 ZVZP, tedy na tzv. mimořádnou úhradu. Soudní přezkum rozhodnutí o mimořádné úhradě by však měl dle diplomantky sloužit spíše k dohledu nad zákonností a eliminaci excesů, než k odborným polemikám týkajících se výkladu podmínek mimořádné úhrady. Diplomantka se tedy v tomto případě přiklání k restriktivnímu pojetí soudního přezkumu.

V závěru kapitoly se diplomatka zabývá vládním návrhem zákona, kterým se mění soudní řád správní a další související zákony, jenž je v současnosti projednáván jako sněmovní tisk č. 777. Diplomantka se vyjadřuje k návrhu zakotvení nového ustanovení § 21 do zákona o veřejném zdravotním pojištění, dle kterého by měly soudy ve správním soudnictví v případě přezkumu rozhodnutí o mimořádné úhradě možnost ve věci rozhodnout meritorně a nahradit tak rozhodnutí pojišťovny, jakožto správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal. Diplomantka tento legislativní návrh podrobuje svým kritickým úvahám a doplňuje je o svá doporučení z pohledu de lege ferenda. Za největší úskalí navrhovaného legislativního řešení pak diplomantka považuje prolomení kasačního principu a ingerenci složky soudní moci do moci výkonné.

Poslední **šestá kapitola** se věnuje účastníkům řízení o žalobě proti rozhodnutí zdravotní pojišťovny. Za zajímavou lze vyzdvihnout pasáž, v níž diplomatka polemizuje s otázkou, zda na straně žalované má být vždy zdravotní pojišťovna, nebo případně její revizní komise či rozhodčí orgán, který rozhoduje o opravném prostředku. Sama diplomantka se v práci nepřiklání ani k jedné variantě a její zodpovězení ponechává rozšířenému senátu, který se má uvedeným zabývat.

Celkově lze konstatovat, že se diplomatka v dané problematice velmi dobře orientuje a disponuje hlubší znalostí nejen na úseku platné legislativy, ale i odpovídající soudní praxe.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Diplomantkou vytyčené cíle práce byly naplněny.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Z obsahu diplomové práce je zřejmé, že diplomatka disponuje komplexními znalostmi dané problematiky. Na mnoha místech se diplomatka nebála přednést své vlastní názory na danou problematiku, které podpořila vhodnými argumenty, což rovněž vypovídá o její orientaci ve zpracovávaném tématu. To vše nasvědčuje tomu, že diplomatka provedla odpovídající přípravu spočívající v hlubším studiu řešené problematiky. Na základě výše uvedeného lze dojít k závěru, že diplomatka pracovala při přípravě této práce samostatně, což mj. deklaruje ve svém prohlášení.
Logická stavba práce	Diplomová práce je logicky strukturovaná, je zpracována přehledně a čtivě. Práce je vhodně systematicky členěna, jednotlivé kapitoly na sebe navazují a na vhodných místech jsou vzájemně provázány vnitřními odkazy.

Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Diplomantka při zpracování práce pracovala především s tuzemskou a evropskou legislativou, odbornou literaturou a judikatorní praxí. Vyzdvihnout lze obsáhlé a komplexní zpracování judikatorní praxe správních soudů a Ústavního soudu týkající se uvedené problematiky. Práce je odcitována v souladu s požadovaným standardem.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubku zpracování daného tématu považuji za dostatečnou.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Textovou úpravu práce lze označit za velmi dobrou. Grafy a tabulky práce neobsahuje.
Jazyková a stylistická úroveň	Z hlediska jazykové a stylistické úrovně je práce uspokojivá.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

1. V závěru diplomové práce na str. 55 diplomantka uvádí jako úvahu de lege ferenda zakotvit povinnost zdravotní pojišťovny hradit v rámci mimořádné úhrady předmětné zdravotní služby v případě naléhavého zájmu čistě na základě indikace ošetřujícího lékaře a až ex post provést kontrolu, zda byly naplněny zákonné podmínky. Necht' se v rámci obhajoby diplomantka zamyslí nad situací, kdy by zpětně bylo shledáno, že podmínky naplněny nebyly, a dopadem této skutečnosti do právní sféry pojištěného (a to nejen z právního, ale i etického hlediska).
2. Necht' se diplomantka v rámci ústní obhajoby blíže zamyslí nad souladem § 21 zákona o veřejném zdravotním pojištění s ústavněprávním pořádkem a indikuje, v čem by mohl být spatřován rozpor.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Jelikož se jedná o velmi zdařilé dílo, navrhuji práci – s výhradou průběhu obhajoby – hodnotit stupněm výborně.

V Praze dne _____

_____
oponent/oponentka